

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu w języku polskim: CZYNNIKI FIZYCZNE I PSYCHOFIZYCZNE W ŚRODOWISKU PRACY									Kod przedmiotu: KNT/ZiIP-IP/BHP/38	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim: PHYSICAL AND PSYCHOPHYSICAL FACTORS IN THE WORK ENVIRONMENT										
Kierunek studiów: Zarządzanie i Inżynieria Produkcji				Profil: praktyczny				Poziom studiów: I stopnia		
Specjalność/specjalizacja: bezpieczeństwo i higiena pracy				Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin				Semestr studiów: 5		
Nazwa modułu programu: specjalnościowy				Język w jakim prowadzone są zajęcia: polski						
Tryb studiów	Forma zajęć								Ogólna liczba godzin	Liczba punktów ECTS:
	W	Ćw.	Konw.	Lab.	Proj.	Sem.	Zajęcia terenowe	Lektorat		
Tryb stacjonarny	15	-	-	15	-	-	-	-	30	3
Tryb niestacjonarny	15	-	-	15	-	-	-	-	30	
Jednostka realizująca przedmiot: Kolegium Nauk Technicznych										
Odpowiedzialny za opracowanie karty przedmiotu (tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko, adres e-mail): dr inż. Rafał Wiśniowski (rwiśniowski@wszop.edu.pl)										
CEL PRZEDMIOTU:										
C1.	Zapoznanie studentów z klasyfikacją zagrożeń fizycznych i psychofizycznych w środowisku pracy oraz regulacji prawnych w zakresie ochrony pracowników przed przedmiotowymi zagrożeniami.									
C2.	Zapoznanie studentów z przyczynami powstawania zagrożeń fizycznych i psychofizycznych w środowisku pracy. Nabycie przez studentów umiejętności z zakresu rozpoznawania i oceny zagrożeń fizycznych i psychofizycznych.									
C3.	Nabycie przez studentów umiejętności wykonania pomiarów, obliczeń i wyznaczania stref wolnych od zagrożeń fizycznych. Zapoznanie studentów z metodami ograniczenia, eliminacji oraz profilaktyki w aspekcie zagrożeń fizycznych i psychofizycznych.									
WYMAGANIA WSTĘPNE:										
1.	Umiejętność posługiwania się metodami matematycznymi dla potrzeb oceny zagrożeń fizycznych w środowisku pracy.									
2.	Umiejętność korzystania z przepisów prawa oraz umiejętność ich interpretacji.									
3.	Umiejętność prawidłowej artykulacji poglądów własnych oraz oceny badanych zagrożeń środowiska pracy.									

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ:		ODNIESIENIE DO KIERUNKOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
EU1	zna i rozumie podstawowe zagadnienia dotyczące szkodliwych czynników fizycznych i psychofizycznych w środowisku pracy oraz ma wiedzę na temat wymagań prawnych w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.	ZIP KW_02, ZIP KW_11
EU2	potrafi identyfikować występujące w środowisku pracy czynniki fizyczne i psychofizyczne, analizować je oraz oceniać narażenia.	ZIP KU_03
EU3	potrafi wykonać pomiary środowiska pracy oraz wykonać obliczenia, interpretować wyniki pomiarów i odnieść je do obowiązujących normatywów.	ZIP KU_01, ZIP KU_04
EU4	potrafi w sposób analityczny formułować oraz przekazywać wnioski i opinie oraz potrafi czynnie uczestniczyć w dyskusjach merytorycznych związanych z badanym problemem.	ZIP KU_10
EU5	jest gotów do uwzględniania pozatechnicznych aspektów i skutków działalności inżynierskiej w zakresie zarządzania i inżynierii produkcji, jej wpływu na środowisko i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje.	ZIP KK_01, ZIP KK_04

TREŚCI PROGRAMOWE:

L.p.	WYKŁAD	Liczba godzin	
		S	N
W1	Wprowadzenie do tematyki przedmiotu. Podstawowe zagadnienia dotyczące czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych występujących w środowisku pracy – podział, definicje. Klasyfikacja czynników fizycznych i psychofizycznych. Definicje normatywów higienicznych oraz ich wielkości. Podstawy prawne regulujące warunki pracy przy narażeniu na czynniki fizyczne i psychofizyczne. Przepisy UE oraz przeniesienie do prawa polskiego. Wymagania Dyrektyw UE.	3	3
W2	Hałas (ustalony i nieustalony, hałas infradźwiękowy, hałas, ultradźwiękowy), wibracja (ogólna i oddziałująca na organizm człowieka przez kończyny górne). Podział, skutki oddziaływania na organizm człowieka. Podstawowe wielkości charakteryzujące zagrożenia wibroakustyczne - kryteria oceny, wartości dopuszczalne – ocena narażenia. Metody ograniczenia zagrożeniami wibroakustycznymi.	4	4
W3	Pyły przemysłowe, mikroklimat. Podział, skutki oddziaływania na organizm człowieka. Podstawowe wielkości charakteryzujące zagrożenie pyłami przemysłowymi oraz mikroklimatem - kryteria oceny, wartości dopuszczalne – ocena narażenia. Metody ograniczenia zagrożenia pyłami przemysłowymi i mikroklimatem.	4	4
W4	Promieniowanie optyczne (widzialne, podczerwone i ultrafioletowe), promieniowanie jonizujące, promieniowanie laserowe, pole elektromagnetyczne (niskiej i wysokiej częstotliwości), pole elektrostatyczne. Podstawowe wielkości charakteryzujące zagrożenia promieniowaniem - kryteria oceny, wartości dopuszczalne – ocena narażenia. Metody ograniczenia zagrożenia promieniowaniem.	2	2
W5	Czynniki psychofizyczne. Klasyfikacja czynników psychofizycznych: obciążenie fizyczne (statyczne i dynamiczne), obciążenie psychoneurwowe. Ocena obciążenia pracą fizyczną na podstawie wydatku energetycznego, normy transportu ręcznego. Stres w środowisku pracy – profilaktyka lekarska.	2	2
RAZEM:		15	15

FORMA I KRYTERIA ZALICZENIA PRZEDMIOTU: Egzamin

L.p.	LABORATORIUM	Liczba godzin	
		S	N
L1	Podstawowe zasady bezpieczeństwa i organizacji prac w laboratorium zagrożeń fizycznych, zapoznanie z instrukcją bhp podczas wykonywania ćwiczeń. Przedstawienie i omówienie tematyki zajęć laboratoryjnych. Podział na zespoły robocze. Określenie zakresu prowadzonych prac laboratoryjnych oraz sposobu ich wykonywania i dokumentowania (sprawozdania z prac laboratoryjnych).	3	3

L2	Pomiary i badania hałasu i wibracji. Wyznaczenie poziomu ekspozycji na hałas. Wyznaczanie poziomu ekspozycji na drgania. Wyznaczanie współczynników narażenia oraz interpretacja wyników. Ocena ryzyka narażenia w aspekcie uzyskanych wyników pomiarów. Dobór ŚOI stosownie do poziomu występującego narażenia. Dobór ochronników słuchu, rękawic antywibracyjnych.	5	5
L3	Pomiary i badania pyłów przemysłowych i mikroklimatu. Wyznaczanie współczynnika WGBT, t_{wc} , IREQ. Wyznaczanie współczynników NPF, MPF. Wyznaczanie współczynników narażenia oraz interpretacja wyników. Ocena ryzyka narażenia w aspekcie uzyskanych wyników pomiarów. Dobór ŚOI stosownie do poziomu występującego narażenia. Dobór odzieży o odpowiednich parametrach izolacyjnych oraz sprzętu ochrony górnych dróg oddechowych.	4	4
L4	Prezentacja wyników badań. Ocena Prac.	3	3
RAZEM:		15	15

FORMA I KRYTERIA ZALICZENIA PRZEDMIOTU: Ocena sprawozdań z laboratorium**NARZĘDZIA I METODY DYDAKTYCZNE**

1.	Laptop, rzutnik multimedialny, oprogramowanie pomiarowe, przyrządy pomiarowe, laboratoria - instrukcje do ćwiczeń laboratoryjnych.
2.	Materiały pomocnicze, sprawozdania z pomiarów środowiska pracy laboratoriów akredytowanych.
3.	Miernik mikroklimatu wraz z sondami, statywem i oprogramowaniem.
4.	Wykład z prezentacją multimedialną, wykłady online oraz inne formy nauczania online.

OBCIĄŻENIE STUDENTA PRACĄ:

Forma aktywności		Liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
		tryb stacjonarny	tryb niestacjonarny
1.	godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim	30	30
2.	samodzielne przygotowanie do zajęć	10	10
3.	przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	16	16
4.	udział w konsultacjach	5	5
5.	zapoznanie się z literaturą przedmiotu	12	12
6.	egzamin / zaliczenie	2	2
SUMA GODZIN		75	75
LICZBA PUNKTÓW ECTS		3	3

LITERATURA PODSTAWOWA:

1.	Praca zbiorowa pod redakcją Koradecka D.: Bezpieczeństwo i higiena pracy. Wydawnictwo CIOP PIB. Warszawa 2008.
2.	Engel Z., Zawieska M.: Hałas i drgania w procesach pracy, źródła, ocena, zagrożenia. Wydawnictwo CIOP PIB. Warszawa 2010.
3.	Praca zbiorowa pod redakcją Majchrzyckiej K., Pościk A.: Dobór środków ochrony indywidualnej. Wydawnictwo CIOP PIB. Warszawa 2007.
4.	Praca zbiorowa: MERITUM bezpieczeństwo i higiena pracy. Wolters Kluwer Polska SA 2017. IBUK
5.	B. Rączkowski: <i>BHP w praktyce</i> , rozdz. 5 i 6, ODDK 2018
6.	Traczyk W., Trzebski A.: Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015. IBUK

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1.	K. Lebecki, I. Romanowska – Słomka: <i>Zagrożenia fizyczne w środowisku pracy.</i> , WSZOP 2009
2.	Bryła R.: <i>Bezpieczeństwo i higiena pracy.</i> Wydawnictwo ELAMED. Katowice 2011.
3.	Polskie normy z zakresu BHP
4.	Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.
5.	Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

6.	Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.
7.	Karpowicz J., Gryz K.: Międzynarodowe i krajowe wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy narażeniu na pola elektromagnetyczne i ich praktyczne stosowanie. Wydawnictwo CIOP PIB. Warszawa 2014.
INNE PRZYDATNE INFORMACJE:	
1.	<p>PLATFORMA MOODLE zawiera :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ materiały dydaktyczne do przedmiotu ▪ przedmiotowe efekty uczenia się ▪ zalecaną literaturę ▪ warunki i kryteria zaliczenia przedmiotu
2.	BIBLIOTEKA WSZOP zapewnia literaturę podstawową do przedmiotu oraz wybrane pozycje literatury uzupełniającej, w tym dostęp do zbiorów cyfrowych i Platformy IBUK Libra
3.	<p>ELEKTRONICZNY NIEZBĘDNIK STUDENTA zawiera:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kierunkowe efekty uczenia się ▪ karty przedmiotów ▪ terminy konsultacji nauczycieli akademickich
4.	<p>WIRTUALNY DZIEKANAT zawiera:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ harmonogram zajęć na bieżący semestr ▪ harmonogram sesji egzaminacyjnej ▪ ogłoszenia dotyczące organizacji roku akademickiego
5.	Terminy egzaminów uzgadnia starosta roku z prowadzącym zajęcia
6.	Karta przedmiotu obowiązuje od roku akademickiego 2022/2023